

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ**

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

БАЛАЛАР АУРУЛАРЫ НЕГІЗДЕРІ

0303000 - «ГИГИЕНА ЖӘНЕ ЭПИДЕМИОЛОГИЯ» мамандығы

0303013 - «Гигиенист – эпидемиолог» біліктілігі

Сағат көлемі - 40

Астана 2010

Авторлар:

1. З.С. Алипова – «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК циклдік әдістемелік комиссиясының төрайымы, педиатрия пәнінің оқытушысы;
2. Г.У. Бекмухамбетова – «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК әдіскері.

Сарапшылар:

1. Б.Ж. Жылқыбаева – Ақтөбе қаласы қалалық балалар ауруханасының жоғарғы санатты дәрігері;
2. Х.С. Бегимбетов – «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК оқытушысы, медицина ғылымдарының кандидаты.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен «Ақтөбе медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны	8
4. Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	19
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	20
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	21

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

«Балалар аурулары негіздері» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы 0303000 - «Гигиена және эпидемиология» мамандығы бойынша 2010 жылғы ҚР МЖМБС-на сәйкес жасалған.

Пәнді оқығаннан кейін гигиена және эпидемиология мамандығы бойынша **білім алушы:**

- балалардың анатомия -физиологиялық ерекшеліктерін;
- емшектегі және одан үлкен балаларды тамақтандыруды ұйымдастыруды және дұрыс жүргізуді;
- бала жаста кездесетін ауруларды білуді, олардың даму себептерін түсіндіруді;
- балалар денсаулығын қорғау аясында халық арасында профилактикалық, санитариялық-эпидемиологиялық және санитариялық-ағарту жұмыстарын ұйымдастыруды және жүргізуді;
- инфекция ошағында шаралар өткізуді **білуі тиіс.**

Осы мамандықтың бағытын ескере отырып, «Жаңа туылған нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері» тақырыбының материалын қарастырған кезде перзентханада және балалар ауруханасында санитариялық-гигиеналық және індетке қарсы тәртіпті сақтауға, жаңа туылған нәрестелерді тамақтандыруды ұйымдастыруға назар аудару қажет, себебі, жаңа туылған нәрестелердің аурушандығы мен өлім-жітімділігі балалар өлім-жітімділігі себептерінің бірі болып табылады.

«Ерте жастағы балалардың тамақтануы», «Жіті диареялар», «Тыныс алу ағзаларының аурулары», «Туберкулез», «Иммунопрофилактика» тақырыптарын қарастырған кезде білім алушыларды БДҰ және ЮНИСЕФ (БҰҰБҚ) нұсқауларымен таныстыру қажет.

Гигиенист - эпидемиологтар қызметінің негізгі бөлігі жұқпалы аурулармен күрес жүргізу, сондықтан, ауруларды ерте диагностикалауға, өткізілетін алдын алу шараларының маңыздылығына назар аудару қажет. Білім алушылар жұқпалы аурулармен сырқаттанған науқастарды, олармен байланыста болған тұлғаларды оқшаулау мерзімдерін, алдын алу екпелерінің күнтізбесін игерулері тиіс.

Білім алушылар практикалық сабақтарда балалар ауруларын диагностикалау әдістерін, инфекция ошақтарында санитариялық-эпидемиологиялық және індетке қарсы шаралар жүргізу жоспарларын құруды, науқастарға негізделген күтім жасауды үйреніп алуы қажет.

Мамандарды даярлау сапасын жақсарту үшін оқытудың қажетті техникалық құралдарын және оқу үдерістерін оңтайландыратын басқа да құралдарды қолдану қажет.

«Балалар аурулары» пәнін оқыту кезінде білім алушыларды қолданыстағы бұйрықтардың жағдайлары туралы таныстыру қажет.

Бағдарламалық материалдың құрылымында және тараулар мен тақырыптар бойынша сағатты бөлуде негізгі өзгертулер циклдік (пәндік) комиссиялармен енгізіледі және медицина колледжінің басшыларымен бекітіледі.

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

1. Детские болезни: учебник + CD / под ред. А.А. Баранова. – 2-е изд., испр. и доп. – М., 2009. – 1008 с.
2. Общий уход за детьми: учебное пособие. – 4-е изд., перераб. и доп. – М., 2009. – 416 с.

6.2 Дополнительная литература:

1. Методические рекомендации МЗ РК и ВОЗ ЮНИСЕФ по грудному вскармливанию, борьбе с пневмониями, диареей, по иммунопрофилактике.
2. Педиатрия: практикум. Н.В. Ежова. 2008.
3. Педиатрия. Ю.А. Белопольский, В.Б. Оленич. – 2008.
4. Педиатрия с детскими инфекциями: учебник. Запруднов А.М. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 560 с.
5. Пропедевтика детских болезней: учебник / под ред. А.С. Калмыковой. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 920 с.
6. Рабочая тетрадь по педиатрии. Тарасова И.В. - М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 200 с.
7. Сестринское дело в педиатрии. В. Тульчинская, Н. Соколова. – 2008.

6.3 Средства обучения:

- Иммунопрепараты, таблицы, видеофильмы, слайды, ситуационные задачи, тестовые задания, методические пособия для самоподготовки учащихся, современные методы обучения: интерактивная доска, мультимедийный проектор, электронные учебники и электронная среда.

- Нормативно-правовые акты:

- Приказы Министерства здравоохранения Республики Казахстан по видам инфекционных болезней.

Документация:

Карта развития ребенка (форма № 112), карты экстренных извещений (форма № 058), журнал учета инфекционных заболеваний (форма № 60), журнал учета профилактических прививок (форма № 64), карта учета профилактических прививок (форма № 63), отчет о профилактических прививках (форма № 05) и др.

Тема 4.2 Воздушно-капельные инфекции. Иммунизация детей

Корь, краснуха, скарлатина, ветряная оспа, коклюш, дифтерия, полиомиелит, эпидемический паротит. Этиология, эпидемиология, основные клинические проявления, диагностика, лечение, и профилактика.

Учащийся должен уметь:

- собрать эпидемиологический анамнез;
- взять мазок и мазок из носоглотки;
- организовать и провести санитарно-гигиенические и противоэпидемические мероприятия в очаге;
- провести санитарно-просветительную беседу о профилактике любого заболевания группы воздушно-капельной инфекции;
- оказать первую медицинскую помощь при неотложных состояниях у детей;
- проводить мероприятия по организации больничной инфекции;
- организовать санитарно-эпидемические мероприятия в очаге;
- осуществлять контроль за соблюдением санитарно-эпидемического режима в детской больнице;
- взять материалы на бактериологические, серологические и вирусологические анализы;
- вести санитарно-просветительную работу среди населения;
- составить календарь прививок.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Рекомендуется при изучении предмета использовать специальную литературу, нормативно-правовые акты в области здравоохранения и санитарно-эпидемиологического надзора, учебные и справочные пособия, электронные учебники, мультимедийные обучающие программы.

5 Контроль планируемого результата обучения

Предлагается при составлении рабочих программ разработать лабораторные и практические работы, ситуационные задачи и тестовые задания.

2 Пәнді оқытудағы жоспарланған нәтижелер

Білім беру бағдарламасында және стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
<p>Білім алушылар</p> <p>КҚ 3. Емдеу-профилактикалық және санитариялық-эпидемиологиялық мекемелердің ұйымдастыру құрылымдары және денсаулық сақтау дамуы туралы нормативті-құқықтық құжаттарды білуде құзырлы болуы қажет.</p>	<p>Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы:</p> <ul style="list-style-type: none">- денсаулық сақтау ісін және мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауды ұйымдастыру мәселелері бойынша нормативті – құқықтық құжаттарды;- компьютермен және интернетпен жұмыс жасауды, кәсіптік қызметте оларды қолдануды;- мемлекеттік және орыс тілдерін;- менеджмент негіздерін, қызметтерін және әдістерін;- жұмыс орнын ұйымдастыруды;- алдын алу шараларын білуі тиіс. <ul style="list-style-type: none">- анатомия мен физиология бойынша білімдерін қолдана білуді;- жаңа туылған нәрестеге күтім жасауды;- балаларға медициналық шұғыл жәрдем көрсетуді;- емшектегі және ерте жастағы балалардың тамақтануын бағалауды;- анасын балаға дұрыс емшек беруге үйретуді;- профилактикалық және індетке қарсы шараларды өткізе білуді үйреніп алуы қажет. <ul style="list-style-type: none">- аурулар кезінде балаларға медициналық жәрдем көрсету;- ана мен бала денсаулығын қорғау мақсатында профилактикалық шаралар өткізу;- балалар ауруларының клиникалық көріністері;- антропометриялық өлшеулер жасау;- инъекциялар жасау;- жұқпалы ауруларды бала жастан алдын алу туралы сұхбат жүргізу жоспарын құру;

	- зерттеуге қажетті материалдарды алу және оларды зертханаға жеткізу мәселелерін шешуде құзырлы болуы қажет.
--	--

3 Пәннің тақырыптық жоспары және мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)		
		Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	I тарау Кіріспе			
	1.1 тақырып Кіріспе. Педиатрия ғылымы, оның қалыптасу жолдары. ҚР-да педиатрияның дамуы. Бала жасының кезеңдері	1	1	
2	II тарау Сау бала			
	2.1 тақырып Асқорыту ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Ерте жастағы балаларды тамақтандыру. 1 жастан асқан балаларды тамақтандыру	4	2	2
	2.2 тақырып Жетіліп және шала туылған нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері, күтім жасау ерекшеліктері. Шекаралық жағдайлар. Балалардың нерв-психикалық дамуы	4	2	2
3	III тарау Бала жастағы аурулар			
	3.1 тақырып Тері және сілемей кабаттардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Жаңа туылған нәрестелер аурулары, оларға күтім жасау ерекшеліктері	4	2	2
	3.2 тақырып Тамақтану мен асқорытудың жіті және созылмалы бұзылыстары	4	2	2
	3.3 тақырып Сүйек – бұлшықет жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Мешел (рахит). Спазмофилия. Д гипервитаминозы. Аллергиялық диатез	3	1	2

- провести беседу на тему: «Профилактика гельминтозов»;
- организовать забор кала на яйца глистов.

Тема 3.4 АФО органов крови и кроветворения. Особенности заболеваний крови у детей

Анемии. Лейкоз. Геморрагические диатезы. Причины развития, клинические проявления, лечение и профилактика. Роль гигиениста - эпидемиолога в проведении санитарно-гигиенического режима в детских учреждениях.

Учащийся должен уметь:

- оценить тяжесть состояния больного ребенка;
- подсчитать пульс и частоту дыхания, измерить артериальное давление;
- проводить мотивированный уход за больными с заболеваниями органов дыхания, сердца и крови;
- оказать помощь при неотложных состояниях (острой дыхательной недостаточности, обмороке, коллапсе, при носовом, легочном, желудочном кровотечении);
- организовать оздоровительные мероприятия у больных детей;
- провести беседу на тему: «Профилактика заболеваний легких, сердца и крови у детей».

Тема 3.5 АФО эндокринных органов и почек у детей. Особенности течения у детей. Заболеваний почек и эндокринных органов

Пиелонефрит, гломерулонефрит причины, клиника, диагностика, лечение, уход. Учет выпитой и выделенной жидкости. Сахарный диабет, гипотиреоз, гипертиреоз.

Учащийся должен уметь:

- проводить мотивированный уход;
- провести забор кала на яйца глистов;
- проводить санитарно-просветительную работу по профилактике гельминтозов, сахарного диабета;
- оказать помощь при острой уремии, острой надпочечниковой недостаточности.

Раздел IV Инфекционные болезни детского возраста

Тема 4.1 Туберкулез у детей

Особенности течения, формы, диагностика и профилактика. Санитарно-просветительная работа по охране детей от туберкулеза.

Учащийся должен уметь:

- собрать мокроту на БК;
- контролировать санитарно-эпидемический режим в детском отделении;
- проводить санитарно-просветительную работу среди детей старшего возраста;
- дать рекомендации по проведению противотуберкулезной иммунизации,
- осуществлять контроль за проведением санитарно-гигиенических и противоэпидемических мероприятий в туберкулезном очаге.

- провести ежедневный туалет новорожденного;
- проводить санитарно-просветительную работу среди матерей;
- дифференцировать пограничные состояния у новорожденных;
- провести антропометрию детей;
- оценить нервно-психическое и физическое развитие детей;
- провести беседу на тему «Значение внешней среды на рост и развитие детей».

Раздел III Болезни детского возраста

Тема 3.1 АФО кожи и видимых слизистых. Болезни новорожденных. Особенности ухода

Болезни кожи и пупка, сепсис. Асфиксия новорожденных. Перинатальная энцефалопатия. Гемолитическая болезнь новорожденного. Понятие, причины развития, основные клинические проявления, лечение.

Учащийся должен уметь:

- собрать эпидемиологический анамнез у матерей детей с заболеваниями кожи и пупка;
- организовать проведение мероприятий по профилактике внутрибольничной инфекции;
- проводить контроль за дезинфекцией белья, личной гигиеной медицинского персонала.

Тема 3.2 Острые и хронические расстройства питания и пищеварения

Причины развития, основные клинические проявления. Понятие о токсикозе и эксикозе, клиника. Программа ВОЗ и ЮНИСЕФ по борьбе с диареей.

Учащийся должен уметь:

- собрать эпидемиологический анамнез у матерей детей;
- определить степень гипотрофии, токсикоза и эксикоза;
- организовать уход за детьми с расстройствами питания;
- организовать мероприятия по профилактике внутрибольничной инфекции;
- организовать дезинфекцию белья, испражнений;
- провести пероральную дегидратацию.

Тема 3.3 АФО костно-мышечной системы. Рахит. Спазмофилия. Гипервитаминоз Д. Аллергический диатез

Причины, основные клинические проявления, лечение. Значение санитарно-просветительной работы по борьбе с рахитом и диатезом.

Учащийся должен уметь:

- выявить основные симптомы рахита для постановки диагноза;
- проводить мотивированный уход за детьми с рахитом, диатезом;
- оказать помощь при ларингоспазме;
- провести беседу на тему: «Значение питания, солнца и воздуха в профилактике рахита»;
- провести контроль за охраной окружающей среды;

	3.4 тақырып Тыныс алу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Тыныс алу ағзаларының аурулары	1	1	
	3.5 тақырып Жүрек – қантамыр жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Жүрек-қантамыр жүйесі ауруларының ерекшеліктері	1	1	
	3.6 тақырып Қан және қан тұзу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Балалардағы қан ауруларының ерекшеліктері	4	2	2
	3.7 тақырып Балалардың асқорыту ағзаларының аурулары	1	1	
	3.8 тақырып Эндокринді ағзалар мен бүйректің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Бүйрек пен эндокринді ағзалар аурулары ағымының ерекшеліктері	3	1	2
4	IV тарау Бала жастағы жұқпалы аурулары			
	4.1 тақырып Балалардағы туберкулез	4	2	2
	4.2 тақырып Балалардағы ауа-тамшы жолдары арқылы берілетін инфекциялар. Балаларды иммунизациялау	6	2	4
	Барлығы:	40	20	20

3.1.1 Дәрістің тақырыптық жоспары

№	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Сағаты
1	I тарау Кіріспе	
	1.1 тақырып Кіріспе. Педиатрия ғылымы, оның қалыптасу жолдары. ҚР-да педиатрияның дамуы. Бала жасының кезеңдері	1
2	II тарау Сау бала	
	2.1 тақырып Асқорыту ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Ерте жастағы балаларды тамақтандыру. I жастан асқан балаларды тамақтандыру	2
	2.2 тақырып Жетіліп және шала туылған нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері, күтім жасау ерекшеліктері. Шекаралық жағдайлар. Балалардың нерв-психикалық дамуы	2

3	III тарау Бала жастағы аурулар	
	3.1 тақырып Тері және сілемей қабаттардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Жаңа туылған нәрестелер аурулары, оларға күтім жасау ерекшеліктері	2
	3.2 тақырып Тамақтану мен асқорытудың жіті және созылмалы бұзылыстары	2
	3.3 тақырып Сүйек – бұлшықет жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Мешел (рахит). Спазмофилия. Д гипервитаминозы. Аллергиялық диатез	1
	3.4 тақырып Тыныс алу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Тыныс алу ағзаларының аурулары	1
	3.5 тақырып Жүрек – қантамыр жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Жүрек-қантамыр жүйесі ауруларының ерекшеліктері	1
	3.6 тақырып Қан және қан түзу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Балалардағы қан ауруларының ерекшеліктері	2
	3.7 тақырып Балалардың асқорыту ағзаларының аурулары	1
	3.8 тақырып Балалардағы эндокринді ағзалар мен бүйректің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Бүйрек пен эндокринді ағзалар аурулары ағымының ерекшеліктері	1
4	IV тарау Бала жастағы жұқпалы аурулары	
	4.1 тақырып Балалардағы туберкулез	2
	4.2 тақырып Балалардағы ауа-тамшы жолдары арқылы берілетін инфекциялар. Балаларды иммунизациялау	2
	Жиыны:	20

3.1* Орта буынды мамандарға арналған модульдік оқыту бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескертпе :Білім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

3.2 Үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

Теориялық сабақ:

I тарау Кіріспе

Тарау бойынша оқытудың мақсаты: педиатрияның теориялық, әдістемелік және ұйымдастыру негізін меңгеру.

1.1 тақырып Педиатрия ғылымы, оның қалыптасу жолдары. ҚР педиатрияның дамуы. Бала жасының кезендері

	Тема 2.2 АФО доношенного и недоношенного новорожденного ребенка. Особенности ухода. Пограничные состояния. Нервно-психическое развитие детей	2
2	Раздел III Болезни детского возраста	
	Тема 3.1 АФО кожи и видимых слизистых. Болезни новорожденных. Особенности ухода	2
	Тема 3.2 Острые и хронические расстройства питания и пищеварения	2
	Тема 3.3 АФО костно-мышечной системы. Рахит. Спазмофилия. Гипервитаминоз Д. Аллергический диатез	2
	Тема 3.4 АФО органов крови и кроветворения. Особенности заболеваний крови у детей	2
	Тема 3.5 АФО эндокринных органов и почек у детей. Особенности течения заболеваний почек и эндокринных органов	2
3	Раздел IV Инфекционные болезни детского возраста	
	Тема 4.1 Туберкулез у детей	2
	Тема 4.2 Воздушно-капельные инфекции у детей. Иммунизация детей	4
	Итого:	20

Практические занятия:

Раздел II Здоровый ребенок

Тема 2.1 Анатомио – физиологические особенности органов пищеварения. Виды вскармливания детей раннего возраста. Питание детей старше года

Учащийся должен уметь:

- дать советы по грудному вскармливанию, уходу за грудными железами;
- провести контрольное взвешивание;
- дать рекомендации по борьбе с гипогалактией;
- проверить и дать рекомендации по стерилизации бутылочек и сосок;
- провести осмотр пищевого блока детского учреждения;
- определить потребность детей в основных ингредиентах;
- составить меню.

Тема 2.2 АФО доношенного и недоношенного новорожденного. Особенности ухода. Пограничные состояния. Нервно-психическое развитие детей

Характеристика доношенного и недоношенного. Правила организации ухода за новорожденным ребенком в роддоме. АФО нервной системы. Нервно-психическое и физическое развитие детей.

Учащийся должен уметь:

- обследовать палаты новорожденных;

ологии, клинике, течении детских инфекционных болезней, методах лабораторной диагностики в педиатрии, владение навыками ухода за больными детьми.

Тема 4.1 Туберкулез у детей

Особенности течения, формы, диагностика и профилактика. Санитарно-просветительная работа по охране детей от туберкулеза.

Учащийся должен знать:

- основные клинические симптомы;
- методы диагностики;
- виды профилактики;
- принципы организации мероприятий в туберкулезном очаге;
- принципы организации санитарно-просветительной работы по охране от туберкулеза детей;
- роль гигиениста - эпидемиолога в организации борьбы с туберкулезом в детских учреждениях.

Тема 4.2 Воздушно-капельные инфекции. Иммунизация детей

Корь, краснуха, скарлатина, ветряная оспа, коклюш, дифтерия, полиомиелит, эпидемический паротит. Этиология, эпидемиология, основные клинические проявления, диагностика, лечение, и профилактика.

Учащийся должен знать:

- понятие о кори, краснухе, скарлатине, ветряной оспе, коклюше, дифтерии, полиомиелите и эпидемическом паротите;
- этиологию, эпидемиологию;
- основные клинические проявления по периодам заболевания;
- возможные осложнения;
- методы диагностики;
- способы лечения;
- профилактику заболеваний - специфическую, неспецифическую, санитарную и химиопрофилактику;
- методику введения противодифтерийной сыворотки;
- значение активной иммунизации для снижения частоты и тяжести заболеваний;
- значение серопротекции для снижения заболеваемости управляемых инфекций;
- сроки вакцинации и ревакцинации;
- роль гигиениста - эпидемиолога в организации борьбы с воздушно – капельной инфекцией в детских учреждениях.

3.1.2 Тематический план практических занятий

№ п/п	Наименование разделов и тем	Количество часов
1	Раздел II Здоровый ребенок	
	Тема 2.1 АФО органов пищеварения. Вскармливание детей раннего возраста. Питание детей старше года	2

Білім алушы:

- ҚР педиатрияның даму кезеңдерін;
- бала жасы кезеңдерінің ағымы ерекшеліктерін білуі тиіс.

II тарау Сау бала

Тарау бойынша оқытудың мақсаты: жетіліп және шала туылған нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін, шекаралық жағдайларын, балалардың нерв-психикалық және дене бітімінің дамуын білу.

2.1 тақырып Асқорыту ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Ерте жастағы балаларды тамақтандыру. 1 жастан асқан балаларды тамақтандыру

Табиғи, аралас, жасанды тамақтандыру. Қосымша және үстеме тамақ туралы түсінік. Сүттің құрамы. БДҰ және ЮНИСЕФ-тің емшекпен тиімді тамақтандыру (емізу) бойынша бағдарламасы.

Білім алушы:

- асқорыту ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін;
- бала мен ана үшін емшекпен тамақтандырудың (емізу) маңызын;
- балаларды емізудің 10 қағидасын;
- емізіктер мен шөлмектерді өндеудің санитариялық талаптарын;
- сиыр сүтіне қойылатын санитариялық талаптарды;
- сүтті стерилизациялауды, пастеризациялауды және қайнатуды;
- сүт асүйі, оның міндеттері мен құрылымын;
- гигиенист-эпидемиологтың сүт асүйінің жұмысын ұйымдастырудағы және бақылаудағы ролін, үлестіру пунктін ұйымдастыруды;
- 1 жастан асқан балаларды тамақтандыруды ұйымдастыруды;
- ас мәзірін жасау принциптерін білуі тиіс.

2.2 тақырып Жетіліп және шала туылған нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Күтім жасау ерекшеліктері. Шекаралық жағдайлар. Балалардың нерв-психикалық дамуы

Жетіліп және шала туылған нәрестелердің сипаттамасы. Перзентханада нәрестелерге күтім жасауды ұйымдастыру ережелері. Шекаралық жағдайлар. Нерв жүйесінің АФЕ. Балалардың нерв-психикалық және дене бітімінің дамуы.

Білім алушы:

- жетіліп және шала туылған нәрестелердің сипаттамасын;
- жаңа туылған нәрестелердің бөлмелеріне қойылатын гигиеналық талаптарды;
- жаңа туылған нәрестелерге негізделген күтім жасауды;
- нәрестеге туберкулезге қарсы вакцинация жасауды, БЦЖ вакцинасын сақтау ережесін;
- шала туылған нәрестеге күтім жасау ерекшеліктерін;
- нәрестелерді үйде бақылау (патронаждау), оның міндеттерін;
- гигиенист - эпидемиологтың перзентханаларға, нәресте бөлімшелеріне қойылатын

санитариялық және гигиеналық талаптарды сақтауды бақылау бойынша атқаратын міндеттерін;

- жасқа және жынысқа байланысты балалардың нерв-психикалық және дене бітімінің даму кезеңдерін білуі тиіс.

III тарау Бала жастағы аурулар

Тарау бойынша оқытудың мақсаты: бала организмінің ерекшеліктерін, балалар ауруларының этиологиясын, клиникасын, ағымын, педиатриядағы зертханалық зерттеу әдістерін білу, науқас балаға күтім жасау машықтарын меңгеруді үйрету.

3.1 тақырып Тері мен сілемей қабақтардың АФЕ. Нәрестелердің тері мен кіндік аурулары.

Сепсис. Нәрестелер асфиксиясы, перинаталдық энцефалопатия. Нәрестелердің гемолитикалық ауруы. Даму себептері, негізгі клиникалық көріністері, емі, күтім жасау ерекшеліктері.

Білім алушы:

- жаңа туылған нәрестелердің аурушандық және өлім-жітімділік себептерін;
- жаңа туылған баланың әрбір кезеңінде аурушандықтың алдын алу маңыздылығын;
- гигиенист – эпидемиологтың жаңа туылған бала ауруларының алдын алудағы рөлін білуі тиіс.

3.2 тақырып Тамақтану мен асқорытудың жігі және созылмалы бұзылыстары.

Даму себептері, негізгі клиникалық көріністері. Токсикоз бен эксикоз туралы түсінік, клиникасы. Диареямен (іш өту) күрес жүргізу бойынша БДҰ және ЮНИСЕФ бағдарламасы.

Білім алушы:

- тамақтану мен асқорыту бұзылыстарын тудыратын факторларды;
- балалар аурушандығы мен өлім-жітімділігінде тамақтану мен асқорыту бұзылыстарының алатын орнын;
- гигиенист - эпидемиологтың тамақтану мен асқорыту бұзылыстарымен күрес жүргізу бойынша алдын алу шараларын ұйымдастырудағы рөлін;
- жігі диареямен сырқаттанатын балаларға күтім жасау принциптерін;
- гипотрофиялардың, диспепсиялардың және асқинулардың алдын алу және емдеу принциптерін;
- БДҰ және ЮНИСЕФ-тің диареямен күрес жүргізу бойынша нұсқауларын білуі тиіс.

3.3 тақырып Сүйек-бұлшықет жүйесінің АФЕ. Мешел (рахит). Спазмофилия. Д гипервитаминозы. Аллергиялық диатез.

Себептері, негізгі клиникалық көріністері, емі. Мешелмен және диатезбен күрес жүргізу бойынша атқарылатын санитариялық-ағарту жұмыстарының маңызы.

Білім алушы:

- балалардың сүйек – бұлшықет жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекше-

- анатомио-физиологические особенности сердечно-сосудистой системы у детей;
- организацию лечения и профилактику;
- оказание помощи при обмороке и коллапсе.

Тема 3.6 АФО органов крови и кроветворения. Особенности заболеваний крови у детей

Анемии. Лейкоз Геморрагические диатезы. Причины развития, клинические проявления, лечение и профилактика. Роль санитарного фельдшера в организации санитарно-гигиенического режима в детских учреждениях.

Учащийся должен знать:

- анатомио-физиологические особенности крови и органов кроветворения у детей;
- факторы, способствующие развитию заболеваний – анемии, лейкоза, геморрагических диатезов;
- основные клинические симптомы;
- принципы проведения контроля за санитарно-гигиеническим режимом в детских учреждениях.

Тема 3.7 Болезни органов пищеварения у детей

Молочница, стоматиты, гастриты, язвенная болезнь, холецистит, ДЖВП. Гельминтозы. Определение, причины развития, основные клинические проявления и методы лечения. Роль гигиениста - эпидемиолога в организации борьбы с гельминтозами в детских учреждениях.

Учащийся должен знать:

- основные клинические симптомы;
- причины, приводящие к развитию заболевания;
- принципы организации мероприятий по борьбе с глистами и стоматитами;
- роль гигиениста - эпидемиолога в организации борьбы с гельминтозами в детских учреждениях.

Тема 3.8 АФО эндокринных органов и почек у детей

Пиелонефрит, гломерулонефрит. Причины, клиника, диагностика, лечение, уход. Учет выпитой и выделенной жидкости. Сахарный диабет, гипотиреоз, гипертиреоз. Особенности течения у детей.

Учащийся должен знать:

- анатомио-физиологические особенности почек и эндокринных органов у детей;
- основные клинические симптомы пиелонефрита и гломерулонефрита, сахарного диабета, гипотиреоза;
- особенности мотивированного ухода;
- методы лабораторной диагностики, показатели;
- основные принципы организации проведения оздоровительных мероприятий.

Раздел IV Инфекционные болезни детского возраста

Цель обучения по разделу дать знания об: особенностях детского организма, эти-

Учащийся должен знать:

- факторы, способствующие расстройству питания и пищеварения;
- место, занимаемое расстройствами питания и пищеварения в детской заболеваемости и смертности;
- роль гигиениста - эпидемиолога в организации профилактических мероприятий по борьбе с расстройствами пищеварения и питания;
- принципы ухода за детьми с острой диареей;
- принципы профилактики и лечения гипотрофии, диспепсии и осложнений;
- рекомендации ВОЗ и ЮНИСЕФ по борьбе с диареей.

Тема 3.3 АФО костно-мышечной системы. Рахит. Спазмофилия. Гипервитаминоз Д. Аллергический диатез.

Причины, основные клинические проявления, лечение. Значение санитарно-просветительной работы по борьбе с рахитом и диатезом.

Учащийся должен знать:

- анатомо-физиологические особенности костной и мышечной системы у детей;
- причины, приводящие к развитию заболеваний;
- основные клинические проявления заболеваний;
- профилактику и лечение;
- значение питания, солнца и воздуха в профилактике рахита;
- значение санитарно-просветительной работе по борьбе с рахитом;
- роль гигиениста - эпидемиолога в профилактике диатезов (охрана окружающей среды, гигиена питания).

Тема 3.4 АФО органов дыхания у детей. Болезни органов дыхания

Болезни верхних дыхательных путей-ринит, аденоиды, ангины, тонзиллит, стенозирующий ларинготрахеит. Болезни нижних дыхательных путей – пневмония, бронхиальная астма, плевриты. Причины, клиника, лечение, меры неспецифической профилактики. Программы ВОЗ и ЮНИСЕФ по борьбе с ОРВИ и пневмонией.

Учащийся должен знать:

- анатомо-физиологические особенности органов дыхания у детей;
- основные клинические симптомы;
- методику мотивированного ухода;
- рекомендации ВОЗ и ЮНИСЕФ по борьбе с ОРВИ и пневмониями;
- меры неспецифической профилактики;
- принципы оказания помощи при дыхательной недостаточности.

Тема 3.5 АФО сердечно-сосудистой системы. Особенности заболеваемости сердечно-сосудистой системы

Врожденные пороки сердца. Особенности течения ревматизма у детей, клиника, лечение, профилактика. Особенности ухода за больными с различными формами ревматизма.

Учащийся должен знать:

ліктерін;

- ауру дамуына әкеліп соқтыратын себептерді;
- аурулардың негізгі клиникалық көріністерін;
- алдын алуды және емін;
- тамақтанудың, күн сәулесінің және ауаның мешелдің алдын алудағы маңызын;
- мешелмен күрес жүргізу бойынша атқарылатын санитариялық-ағарту жұмысының маңызын;
- гигиенист - эпидемиологтың диатездің (қоршаған ортаны қорғау, тағам гигиенасы) алдын алудағы ролін **білуі тиіс**.

3.4 тақырып Балалардың тыныс алу ағзаларының АФЕ. Тыныс алу ағзаларының аурулары

Жоғарғы тыныс алу жолдарының аурулары-ринит, аденоидтар, баспалар, тонзиллит, стеноздаушы ларинготрахеит. Төменгі тыныс алу жолдарының аурулары - пневмониялар, бронх демікпесі, плевриттер. Даму себептері, клиникасы, емі, Спецификалық емес (өзіне тән емес) алдын алу шаралары. ЖРИ және пневмониялармен күрес жүргізу бойынша БДҰ және ЮНИФЕС бағдарламасы.

Білім алушы:

- балалардың тыныс алу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін;
- негізгі клиникалық симптомдарын;
- негізделген күтім жасау әдістемесін;
- ЖРВИ және пневмониялармен күрес жүргізу бойынша БДҰ және ЮНИФЕС ұсыныстарын;
- спецификалық емес алдын алу шараларын;
- тыныс алу жеткіліксіздігі кезінде жәрдем көрсету принциптерін **білуі тиіс**.

3.5 тақырып Жүрек – қантамыр жүйесінің АФЕ. Жүрек-қантамыр жүйесі ауруларының ерекшеліктері

Жүректің туа біткен ақаулары. Балалардағы ревматизм ағымының ерекшеліктері, клиникасы, емі, профилактикасы. Ревматизмнің әртүрлі формаларымен сырқаттанатын науқастарға күтім жасау ерекшеліктері.

Білім алушы:

- балалардағы жүрек-қантамыр жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін;
- емдеуді және алдын алуды ұйымдастыруды;
- естен тану және коллапс кезінде жәрдем көрсете **білуі тиіс**.

3.6 тақырып Қан және қан түзу ағзаларының АФЕ. Балалардағы қан ауруларының ерекшеліктері

Анемиялар. Лейкоз. Геморрагиялық диатездер. Даму себептері, клиникалық көріністері, емі және профилактикасы. Санитариялық фельдшердің балалар мекемелерінде санитариялық-гигиеналық режімді ұйымдастырудағы ролі.

Білім алушы:

- балалардың қан және қан түзу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін;
- анемия, лейкоз, геморрагиялық диатез аурулары дамуына мүмкіндік туғызатын факторлар;
- негізгі клиникалық симптомдарды;
- балалар мекемелерінде санитариялық-гигиеналық режимге бақылау жүргізу принциптерін білуі тиіс.

3.7 тақырып Балалардың асқорыту ағзаларының аурулары

Ауыз уылуы, стоматиттер, гастриттер, ойықжара ауруы, холецистит, ӨШЖД, Гельминтоздар. Анықтамасы, себептері, негізгі клиникалық көріністері және емдеу әдістері. Санитариялық фельдшердің балалар мекемелерінде гельминтоздармен күрес жүргізуді ұйымдастырудағы рөлі.

Білім алушы:

- негізгі клиникалық симптомдарын;
- ауруды тудыратын себептерді;
- ішекқұрттармен және стоматиттермен күрес жүргізу бойынша шараларды ұйымдастыруды;
- гигиенист - эпидемиологтың балалар мекемелерінде гельминтоздармен күрес жүргізуді ұйымдастырудағы рөлін білуі тиіс.

3.8 тақырып Балалардағы бүйрек пен эндокринді ағзалардың АФЕ

Пиелонефрит, гломерулонефрит, себептері, клиникасы, диагностикасы, емі, профилактикасы. Қантты диабет, гипотиреоз және гипертиреоз. Балалардағы ағымының ерекшеліктері

Білім алушы:

- балалардағы бүйрек пен эндокринді ағзалардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктерін;
- пиелонефриттің, гломерулонефриттің, қантты диабеттің, гипотиреоздың негізгі клиникалық симптомдарын;
- негізделген күтім жасау ерекшеліктерін;
- зертханалық диагностика әдістерін, көрсетімдерін;
- сауықтыру шараларын өткізуді ұйымдастырудың негізгі принциптерін білуі тиіс.

IV тарау Бала жастағы жұқпалы аурулар

Тарау бойынша оқытудың мақсаты: бала организмнің ерекшеліктерін, балаларда кездесетін жұқпалы аурулардың этиологиясын, клиникасын, ағымын, педиатриядағы зертханалық диагностиканы білу, науқас балаға күтім жасау машықтарын меңгеруге үйрету.

4.1 тақырып Балалардағы туберкулез

Ауру ағымының ерекшеліктері, формалары, диагностикасы және профилактика-

- стерилизация, пастеризация и кипячение молока;
- молочная кухня, ее задачи, структура;
- роль гигиениста - эпидемиолога в организации и контроле работы молочной кухни, организация раздаточных пунктов;
- организация питания детей старше года;
- принципы составления меню.

Тема 2.2 АФО доношенного и недоношенного новорожденного ребенка, особенности ухода. Пограничные состояния. Нервно-психическое и физическое развитие детей

Характеристика доношенного и недоношенного ребенка. Правила организации ухода за новорожденным ребенком в роддоме. АФО нервной системы.

Учащийся должен знать:

- характеристику доношенного и недоношенного ребенка;
- гигиенические требования к палате новорожденного;
- мотивированный уход за новорожденным;
- противотуберкулезная вакцинация новорожденного, правила хранения вакцины БЦЖ.;
- особенности ухода за недоношенным ребенком;
- патронаж новорожденного, его задачи;
- обязанности гигиениста - эпидемиолога по проведению контроля за соблюдением санитарных и гигиенических требований родильных домов, отделений новорожденных;
- этапы нервно-психического и физического развития детей в зависимости от возраста и пола.

Раздел III. Болезни детского возраста

Цель обучения по разделу: освоение особенности детского организма; этиология, клиника, течение детских болезней; методы лабораторной диагностики в педиатрии; владеть навыками ухода за больными детьми.

Тема 3.1 АФО кожи и видимых слизистых. Болезни кожи и пупка новорожденных

Сепсис. Асфиксия новорожденных, перинатальная энцефалопатия. Гемолитическая болезнь новорожденного. Причины развития, основные клинические проявления, лечение, особенности ухода

Учащийся должен знать:

- причины заболеваемости и смертности новорожденного;
- значение профилактики заболеваемости в период новорожденности;
- роль гигиениста-эпидемиолога в профилактике заболеваний новорожденных.

Тема 3.2 Острые и хронические расстройства питания и пищеварения

Причины развития, основные клинические проявления. Понятие о токсикозе и экзикозе, клиника. Программа ВОЗ и ЮНИСЕФ по борьбе с диареей.

	Тема 3.8 АФО эндокринных органов и почек у детей. Особенности течения заболеваний почек и эндокринных органов	1
4	Раздел IV Инфекционные болезни детского возраста	
	Тема 4.1 Туберкулез у детей	2
	Тема 4.2 Воздушно-капельные инфекции у детей. Иммунизация детей	2
	Итого:	20

3.1* Тематический план программы модульного обучения для специалистов среднего звена

Примечание: Смотрите образовательную учебную программу.

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Теоретические занятия:

Раздел I Введение

Цель обучения по разделу: освоение теоретических, методических и организационных основ педиатрии.

Тема 1.1 Педиатрия как наука, пути ее становления. Развитие педиатрии в РК. Периоды детского возраста

Учащийся должен знать:

- этапы развития педиатрии в РК;
- особенности течения периодов детского возраста.

Раздел II Здоровый ребенок

Цель обучения по разделу: знание анатомо – физиологических особенностей доношенного и недоношенного новорожденного ребенка, пограничных состояний, АФО нервной системы, нервно-психического и физического развития детей.

Тема 2.1 Анатомо – физиологические особенности органов пищеварения. Питание детей старше года. Развитие педиатрии в РК

Виды вскармливания детей раннего возраста – естественное, смешанное, искусственное. Понятие о прикорме и докорме. Состав молока. Программа ВОЗ и ЮНИСЕФ по успешному грудному вскармливанию.

Учащийся должен знать:

- анатомо-физиологические особенности органов пищеварения;
- значение грудного вскармливания для ребенка и матери;
- 10 принципов грудного вскармливания детей;
- санитарные требования к обработке сосок, бутылочек;
- санитарные требования, предъявляемые к коровьему молоку;

сы. Балаларды туберкулезден қорғау бойынша жүргізілетін санитариялық - ағарту жұмысы.

Білім алушы:

- негізгі клиникалық симптомдарын;
- диагностикалау әдістерін;
- алдын алу түрлерін;
- туберкулез ошағында шаралар ұйымдастыру принциптерін;
- балаларды туберкулезден қорғау бойынша санитариялық-ағарту жұмысын ұйымдастыру принциптерін;
- гигиенист - эпидемиологтың балалар мекемелерінде туберкулезден балаларды қорғау бойынша атқарылатын санитариялық-ағарту жұмысын ұйымдастырудағы ролін білуі тиіс.

4.2 тақырып Балалардағы ауа - тамшы жолдары арқылы берілетін инфекциялар. Балаларды иммунизациялау

Қызылша, қызамық, скарлатина, желшешек, көкжөтел, дифтерия, полиомиелит, эпидемиялық паротит. Этиологиясы, эпидемиологиясы, негізгі клиникалық көріністері, диагностикасы, емі және профилактикасы.

Білім алушы:

- қызамық, қызылша, скарлатина, желшешек, көкжөтел, дифтерия, полиомиелит, эпидемиялық паротит туралы ұғымдарды;
- олардың этиологиялары мен эпидемиологияларын;
- аурулардың кезеңдері бойынша негізгі клиникалық көріністерін;
- мүмкін болатын асқынуларды;
- диагностика әдістерін;
- емдеу тәсілдерін;
- аурулардың алдын алуды – өзіне тән, өзіне тән емес, санитариялық, химио-профилактиканы;
- дифтерияға қарсы сарысу егу әдістемесін;
- аурулардың жиілігі мен ауырлығын төмендету үшін белсенді иммунизацияның маңызын;
- инфекциялар аурушандығын төмендету үшін серо-профилактиканың маңызын;
- вакцинация мен ревакцинацияның мерзімдерін;
- гигиенист - эпидемиологтың балалар мекемелерінде ауа-тамшы жолдары арқылы берілетін инфекциялармен күрес жүргізуді ұйымдастырудағы ролін білуі тиіс.

3.1.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспары

№	Тараулар мен тақырыптардың атауы	Сағаты
1	II тарау Сау бала	
	2.1 тақырып Асқорыту ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Ерте жастағы балаларды тамақтандыру. I жастан асқан балаларды тамақтандыру	2

	2.2 тақырып Жетіліп және шала туылған нәрестелердің анатомия физиологиялық ерекшеліктері, күтім жасау ерекшеліктері. Шекаралық жағдайлар. Балалардың нерв-психикалық дамуы	2
2	III тарау Бала жастағы аурулар	
	3.1 тақырып Тері және сілемей қабаттардың анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Жаңа туылған нәрестелер аурулары, оларға күтім жасау ерекшеліктері	2
	3.2 тақырып Тамақтану мен асқорытудың жіті және созылмалы бұзылыстары	2
	3.3 тақырып Сүйек – бұлшықет жүйесінің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Мешел (рахит). Спазмофилия. Д гипервитаминозы. Аллергиялық диатез	2
	3.4 тақырып Қан және қан түзу ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Балалардағы қан ауруларының ерекшеліктері	2
	3.5 тақырып Балалардағы эндокринді ағзалар мен бүйректің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Бүйрек пен эндокринді ағзалар аурулары ағымының ерекшеліктері	2
3	IV тарау Бала жастағы жұқпалы аурулар	
	4.1 тақырып Балалардағы туберкулез	2
	4.2 тақырып Балалардағы ауа-тамшы жолдары арқылы берілетін инфекциялар. Балаларды иммунизациялау	4
	Жиыны:	20

Практикалық сабақ:

II тарау Сау бала

2.1 тақырып Асқорыту ағзаларының анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Ерте жастағы балаларды тамақтандыру түрлері. Бір жастан асқан балаларды тамақтандыру

Білім алушы:

- емшекпен тамақтандыру, сүт безіне күтім жасау бойынша кеңес беруді;
- салмақты бақылау ретінде өлшеуді;
- гипогалактиямен күрес жүргізу бойынша нұсқаулар беруді;
- емізіктер мен шөлмектерді тексеріп, оларды стерилизациялау бойынша нұсқаулар беруді;
- балалар мекемелеріндегі асханаға тексеру жүргізуді;
- балалардың негізгі ингредиенттерге қажеттілігін анықтауды;
- ас мәзірін жасауды **үйреніп алуы қажет.**

	Тема 3.8 АФО эндокринных органов и почек. Особенность течения заболеваний почек и эндокринных органов	3	1	2
4	Раздел IV Инфекционные болезни детского возраста			
	Тема 4.1 Туберкулез у детей	4	2	2
	Тема 4.2 Воздушно-капельные инфекции у детей. Иммунизация детей	6	2	4
	Всего:	40	20	20

3.1.1 Тематический план лекций

№ п/п	Наименование разделов и тем	Количество часов
1	Раздел I Введение	
	Тема 1.1 Педиатрия как наука, пути ее становления. Развитие педиатрии в РК. Периоды детского возраста	1
2	Раздел II Здоровый ребенок	
	Тема 2.1 АФО органов пищеварения. Вскармливание детей раннего возраста. Питание детей старше года	2
	Тема 2.2 АФО доношенного и недоношенного новорожденного ребенка, особенности ухода. Пограничные состояния. Нервно-психическое развитие детей	2
3	Раздел III Болезни детского возраста	
	Тема 3.1 АФО кожи и видимых слизистых. Болезни новорожденных, особенности ухода	2
	Тема 3.2 Острые и хронические расстройства питания и пищеварения	2
	Тема 3.3 АФО костно-мышечной системы. Рахит. Спазмофилия. Гипервитаминоз Д. Аллергический диатез	1
	Тема 3.4 АФО органов дыхания у детей. Болезни органов дыхания	1
	Тема 3.5 АФО сердечно-сосудистой системы. Особенности заболеваний сердечно-сосудистой системы	1
	Тема 3.6 АФО органов крови и кроветворения. Особенности заболеваний крови у детей	2
	Тема 3.7 Болезни органов пищеварения у детей	1

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

№ п/п	Наименование разделов и тем	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)		
		Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
1	2	3	4	5
1	Раздел I Введение			
	Тема 1.1 Педиатрия как наука, пути ее становления. Развитие педиатрии в РК. Периоды детского возраста	1	1	
2	Раздел II Здоровый ребенок			
	Тема 2.1 АФО органов пищеварения. Вскармливание детей раннего возраста. Питание детей старше года	4	2	2
	Тема 2.2 АФО доношенного и недоношенного новорожденного ребенка, особенности ухода. Пограничные состояния. Нервно-психическое развитие детей	4	2	2
3	Раздел III Болезни детского возраста			
	Тема 3.1 АФО кожи и видимых слизистых. Болезни новорожденных, особенности ухода	4	2	2
	Тема 3.2 Острые и хронические расстройства питания и пищеварения	4	2	2
	Тема 3.3 АФО костно-мышечной системы. Рахит. Спазмофилия. Гипервитаминоз Д. Аллергический диатез	3	1	2
	Тема 3.4 АФО органов дыхания у детей. Болезни органов дыхания	1	1	
	Тема 3.5 АФО сердечно-сосудистой системы. Особенности заболеваний сердечно-сосудистой системы	1	1	
	Тема 3.6 АФО органов крови и кроветворения. Особенности заболеваний крови у детей	4	2	2
	Тема 3.7 Болезни органов пищеварения у детей	1	1	

2.2 тақырып Жетіліп және шала туылған нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Күтім жасау ерекшеліктері Шекаралық жағдайлар. Балалардың нерв-психикалық дамуы

Жетіліп және шала туылған нәрестелердің сипаттамасы. Перзентханада нәрестелерге күтім жасауды ұйымдастыру ережелері. Нерв жүйесінің АФЕ. Балалардың нерв-психикалық және дене бітімінің дамуы.

Білім алушы:

- нәрестелер бөлмелерін тексеруді;
- нәрестеге күнделікті тазалық жүргізуді;
- аналар арасында санитарлық-ағарту жұмысын жүргізуді;
- нәрестелерде шекаралық жағдайды ажыратуды;
- балалар антропометриясын жүргізуді;
- балалардың нерв-психикалық дамуын бағалауды;
- «Балалардың өсуі мен дамуына қоршаған ортаның тигізетін әсері» тақырыбына сұхбат жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

III тарау Бала жастағы аурулар

3.1 тақырып Тері мен сілемей қабаттардың АФЕ. Жаңа туылған нәрестелер аурулары, оларға күтім жасау ерекшеліктері

Нәрестелердің тері мен кіндік аурулары. Сепсис. Нәрестелер асфиксиясы, перинаталдық энцефалопатия. Нәрестелердің гемолитикалық ауруы. Даму себептері, негізгі клиникалық көріністері, емі, күтім жасау ерекшеліктері.

Білім алушы:

- тері мен кіндік ауруларымен сырқаттанатын балалардың аналарынан эпидемиологиялық анамнез жинауды;
- аурухана ішілік инфекциялардың алдын алу бойынша шаралар жүргізуді ұйымдастыруды;
- ақжаймаларды дезинфекция жасауды, медициналық қызметкерлердің жекебас гигиенасына бақылау жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

3.2 тақырып Тамақтану мен асқорытудың жігі және созылмалы бұзылыстары.

Даму себептері, негізгі клиникалық көріністері. Токсикоз бен эксикоз туралы түсінік, клиникасы. Диареямен (іш өту) күрес жүргізу бойынша БДҰ және ЮНИСЕФ бағдарламасы.

Білім алушы:

- балалардың аналарынан эпидемиологиялық анамнез жинауды;
- гипотрофияның, токсикоз бен эксикоздың дәрежесін анықтауды;
- тамақтануы бұзылған балаларға күтім жасауды ұйымдастыруды;
- аурухана ішілік инфекцияның алдын алу бойынша шараларды ұйымдастыруды;
- нәжіс пен ақжаймалар дезинфекциясын ұйымдастыруды;
- ауыз арқылы дегидратация жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

3.3 тақырып Сүйек-бұлшықет жүйесінің АФЕ. Мешел (рахит). Спазмофилия. Д гипервитаминозы. Аллергиялық диатез

Себептері, негізгі клиникалық көріністері, емі. Мешелмен және диатезбен күрес жүргізу бойынша атқарылатын санитариялық-ағарту жұмыстарының маңызы.

Білім алушы:

- диагноз қою үшін мешелдің негізгі симптомдарын анықтауды;
- мешелмен, диатезбен сырқаттанатын балаларға негізделген күтім жасауды;
- ларингоспазм кезінде жәрдем көрсетуді;
- «Мешелдің алдын алуда тамақтанудың, күн сәулесінің және ауаның маңызы» тақырыбына сұхбат жүргізуді;
- қоршаған ортаны қорғауға бақылау жүргізуді;
- «Гельминтоздардың алдын алу» тақырыбына сұхбат жүргізуді;
- Ішекқұрт жұмыртқаларына нәжіс алуды ұйымдастыра білуді **үйреніп алуы қажет.**

3.4 тақырып Қан және қан түзу ағзаларының АФЕ. Балалардағы қан ауруларының ерекшеліктері

Анемиялар. Лейкоз. Геморрагиялық диатездер. Даму себептері, клиникалық көріністері, емі және профилактикасы. Санитариялық фельдшердің балалар мекемелерінде санитариялық-гигиеналық режимді ұйымдастырудағы рөлі.

Білім алушы:

- науқас бала жағдайының ауырлығын бағалауды;
- қан тамыры соғысын және тыныс алу жиілігін есептеуді, артериялық қысымды өлшеуді;
- тыныс алу ағзаларының, жүректің және қан түзу ағзаларының аурулары бар балаларға күтім жасай білуді;
- шұғыл жағдайларда (жіті тыныс алу жеткіліксіздігі, естен тану, коллапс, мұрыннан, өкпеден, асқазаннан қан кету) жәрдем көрсетуді;
- науқас балаларды сауықтыру шараларын ұйымдастыруды;
- «Балалардағы өкпе, жүрек және қан түзу ағзалары ауруларының алдын алу» тақырыбына сұхбат жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

3.5 тақырып Балалардағы эндокринді ағзалар мен бүйректің АФЕ. Балалардағы бүйрек пен эндокринді ағзалар аурулары ағымының ерекшеліктері

Пиелонефрит, гломерулонефрит, себептері, клиникасы, диагностикасы, емі, профилактикасы. Қантты диабет, гипотиреоз және гипертиреоз.

Білім алушы:

- негізделген күтім жасауды;
- ішекқұрттар жұмыртқаларын тексеруге нәжіс алуды;
- гельминтоздардың, қантты диабеттің алдын алу бойынша санитариялық-ағарту жұмысын жүргізуді;
- жіті уремия, бүйрекүстібез функциясының жіті жеткіліксіздігі кезінде жәрдем көрсете білуді **үйреніп алуы қажет.**

Профессиональными:

ПК 3. Знать нормативно-правовые документы о развитии здравоохранения и организационной структуры лечебно-профилактических и санитарно-эпидемиологических учреждений.

знает:

- нормативно-правовые документы по вопросам организации здравоохранения и организации государственного санитарно-эпидемиологического надзора;
- работу с компьютером и интернетом, и использовать их в профессиональной деятельности;
- государственный и русский язык;
- основы, функции и методы менеджмента;
- организацию рабочего места;
- меры профилактики;

умеет:

- пользоваться знаниями по анатомии и физиологии;
- ухаживать за новорожденными детьми;
- оказывать неотложную медицинскую помощь детям;
- оценить питание детей грудного и раннего возраста;
- обучить мать правильному прикладыванию к груди;
- проводить профилактические и противоэпидемические мероприятия;

компетентен в вопросах:

- оказания медицинской помощи детям при заболеваниях;
- проведения профилактической работы по охране матери и ребенка;
- клинических проявлений детских болезней;
- проведения антропометрических измерений;
- проведения инъекций;
- составления плана беседы о профилактике инфекционных болезней детского возраста;
- проведения забора материала для исследования и доставки его в лабораторию.

1 Пояснительная записка

Типовая учебная программа «Основы детские болезни» составлена в соответствии с ГОСО РК 2010 г. по специальности 0303000 - «Гигиена и эпидемиология».

После изучения дисциплины обучающиеся должны:

- знать анатомо-физиологические особенности детского возраста;
- организовывать и правильно проводить вскармливание детей грудного возраста и старше;
- знать заболевания детского возраста, выяснять причины, способствующие их развитию;
- уметь организовывать и проводить профилактическую, санитарно-эпидемиологическую и санитарно-просветительную работу среди населения в области охраны здоровья детей;
- уметь проводить мероприятия в очагах инфекции.

Учитывая профиль данной специальности, при изложении материала по теме «АФО новорожденного ребенка», необходимо обратить внимание на значение соблюдения санитарно-гигиенического и противоэпидемического режимов в роддомах и детской больнице, организацию вскармливания новорожденных детей в связи с тем, что заболеваемость и смертность новорожденных стоят на одном из первых мест в характеристике причин детской смертности.

При изложении тем: «Вскармливание детей раннего возраста», болезней «Острые диареи», «Заболевание органов дыхания», «Туберкулез», а также «Иммунопрофилактика», необходимо обучающимся знакомить с рекомендациями ВОЗ и ЮНИСЕФ.

Одним из основных звеньев деятельности гигиениста - эпидемиолога является борьба с инфекционными заболеваниями детского возраста, поэтому следует обратить внимание на раннюю диагностику, значение профилактических мероприятий. Учащиеся должны усвоить сроки изоляции инфекционных больных, сроки изоляции контактных, календарь профилактических прививок.

На практических занятиях учащиеся должны овладеть методами диагностики заболеваний у детей, мотивированно ухаживать за ними, научиться составлять планы проведения санитарно-эпидемических и противоэпидемических мероприятий в инфекционных очагах.

Для повышения качества подготовки специалистов необходимо использование технических средств обучения и других средств оптимизации учебного процесса.

При изучении предмета «Детские болезни» необходимо информировать учащихся о положениях действующих приказов.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
Обучающийся должен обладать следующими компетенциями	В результате изучения дисциплины обучающийся

IV тарау Бала жастағы жұқпалы аурулар

4.1 тақырып Балалардағы туберкулез

Ауру ағымының ерекшеліктері, формалары, диагностикасы және профилактикасы. Балаларды туберкулезден қорғау бойынша жүргізілетін санитариялық - ағарту жұмысы.

Білім алушы:

- КБ тексеруге қақырық алуды;
- балалар бөлімшесінде санитариялық - эпидемиологиялық режимді бақылауды;
- ересек жастағы балалар арасында санитариялық-ағарту жұмысын жүргізуді;
- туберкулезге қарсы иммунизация жүргізу бойынша нұсқаулар беруді;
- туберкулез ошағында санитариялық-гигиеналық және індетке қарсы шаралар өткізуге бақылау жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

4.2 тақырып Балалардағы ауа - тамшы жолдары арқылы берілетін инфекциялар. Балаларды иммунизациялау

Қызылша, қызамық, скарлатина, желшешек, көкжөтел, дифтерия, полиомиелит, эпидемиялық паротит. Этиологиясы, эпидемиологиясы, негізгі клиникалық көріністері, диагностикасы, емі және профилактикасы.

Білім алушы:

- эпидемиологиялық анамнез жинауды;
- мұрын - жұтқыншақтан сүртінді және шайынды алуды;
- ошақта санитариялық-гигиеналық және індетке қарсы шараларды ұйымдастыруды және оларды жүргізуді;
- ауа-тамшы жолдары арқылы берілетін инфекциялар тобының алдын алу туралы санитариялық-ағарту жұмысын жүргізуді;
- балалардағы шұғыл жағдайлар кезінде медициналық алғашқы жәрдем көрсетуді;
- аурухана ішілік инфекциямен күрес жүргізуді ұйымдастыру бойынша шаралар өткізуді;
- ошақта санитариялық-эпидемиологиялық шаралар ұйымдастыруды;
- балалар ауруханасында санитариялық-эпидемиологиялық режимнің сақталуына бақылау жүргізуді;
- бактериологиялық, серологиялық және вирусологиялық анализдерге материалдар алуды;
- халық арасында санитариялық-ағарту жұмысын жүргізуді;
- «екпе күнтізбесін» құрастыруды **үйреніп алуы қажет.**

4 Білім беру үдерісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Пәнді оқытқан кезде арнайы әдебиетті, денсаулық сақтау және санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау саласындағы нормативті-құқықтық актілерді, оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламаларны қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Жұмыс бағдарламасын құрған кезде зертханалық және практикалық жұмыстар, жағдаяттық тапсырмалар мен тесттік тапсырмалар әзірлеу ұсынылады.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	26
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	26
3. Тематический план и содержание дисциплины	28
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	38
5. Контроль планируемого результата обучения	38
6. Литература и средства обучения	39

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Алипова З.С. – председатель цикловой методической комиссии, преподаватель педиатрии ГККП «Актюбинский медицинский колледж»;
2. Бекмухамбетова Г.У – методист ГККП «Актюбинский медицинский колледж».

Эксперты:

1. Жылқыбаева Б.Ж. – врач высшей категории городской клинической больницы г. Актюбе;
2. Бегимбетов Х.С. – преподаватель ГККП «Актюбинский медицинский колледж», кандидат медицинских наук.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГККП «Актюбинский медицинский колледж».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0303000 - «Гигиена и эпидемиология» квалификации 0303013 - «Гигиенист - эпидемиолог».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары**6.1 Негізгі әдебиеттер:**

1. Детские болезни: учебник + CD / под ред. А.А. Баранова. – 2-е изд., испр. и доп. – М., 2009. – 1008 с.
2. Общий уход за детьми: учебное пособие. – 4-е изд., перераб. и доп. – М., 2009. – 416 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Методические рекомендации МЗ РК и ВОЗ ЮНИСЕФ по грудному вскармливанию, борьбе с пневмониями, диареей, по иммунопрофилактике.
2. Педиатрия: практикум. Н.В. Ежова. 2008.
3. Педиатрия. Ю.А. Белопольский, В.Б. Оленич. – 2008.
4. Педиатрия с детскими инфекциями: учебник. Запруднов А.М. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 560 с.
5. Пропедевтика детских болезней: учебник / под ред. А.С.Калмыковой. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 920 с.
6. Рабочая тетрадь по педиатрии. Тарасова И.В. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 200 с.
7. Сестринское дело в педиатрии. В. Тульчинская, Н. Соколова. – 2008.

6.3 Оқу құралдары:

- Иммунопрепараттар, кестелер, бейнефильмдер, слайдтар, жағдаяттық есептер, тесттік тапсырмалар, білім алушылардың өз бетімен дайындалуына арналған әдістемелік нұсқаулар және оқытудың қазіргі әдістері: интерактивті тақта, мультимедиялық проектор, электронды оқулық және электронды орта;

- Нормативті-құқықтық актілер:

- Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау министрінің жұқпалы аурулардың түрлері бойынша бұйрықтары;

Құжаттамалар:

Баланың даму тарихы (№112 форма), шұғыл хабарлама картасы (№ 058 форма), жұқпалы ауруларды тіркеу журналы (№ 60 форма), алдын алу екпесін тіркеу журналы (№ 64 форма), алдын алу екпе картасы (№ 63 форма), алдын алу екпесі туралы есеп беру (№ 05 форма) және т.б.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ОСНОВЫ ДЕТСКИХ БОЛЕЗНЕЙ

Специальность: 0303000 - «ГИГИЕНА И ЭПИДЕМИОЛОГИЯ»

Квалификация: 0303013 - «Гигиенист – эпидемиолог»

Объем часов - 40

Астана 2010